

A SZENTEK TÁBORA VÍZIÓJA

Jean Raspail (önbeteljesítő) jóslata a franciaországi bevándorlás alakulásáról

DOI 10.35402/kek.2024.2.14

Összefoglalás

Jean Raspail 1973-as megosztó regénye, a Szentek tábora egyesek szerint fajgyűlölő, mások szerint profetikus írás. Szemlénk ezen vélemények bemutatásán túl, kiváltképp arra kereste a választ, hogy mennyiben lehet Raspail fikatív történetét önbeteljesítő vagy beteljesülő jóslatnak tekinteni a franciaországi bevándorlás alakulásának tekintetében. Ehhez fogalmi tisztítást, tartalomelemzést és másodlagos kvantitatív adatokat feldolgozó leíró statisztikát alkalmazott. A valóságból nyert adatok arra engedtek következtetni, hogy a regény nem egy önbeteljesítő, de szigorúan véve még csak nem is beteljesülő jóslat. Következtetéseinkben dilemmákat vetettünk fel a lelkiismeret–történelmi büntudat vagy az ösztön bevándorlásban és annak kezelésében betöltött szerepéről, a franciaországi adatok hitelességéről a 2007-es francia alkotmány 1-es cikkelyének tekintetében, valamint az irodalmi művek politizáltságáról, s annak társadalmi-kulturális hatásáról. Záró gondolatunk, hogy Raspail maga is hozzájárult műve politizáltságához.

Kulcsszavak: bevándorlás, fajgyűlölet, Franciaország, lelkiismeret, önbeteljesítő jóslat, politizáltság

Abstract

Jean Raspail's divisive 1973 novel, *The Camp of the Saints*, is considered by some to be racist, and by others to be prophetic. Beyond presenting these opinions, our review particularly looked for an answer to the extent to which Raspail's novel can be considered a self-fulfilling or a fulfilled prophecy in terms of the development of immigration in France. To this end, it used conceptual cleaning, content analysis and descriptive statistics processing secondary quantitative data. The data obtained from reality allowed us to conclude that the novel is not a self-fulfilling, but strictly speaking not even a fulfilled prophecy. In our conclusions, we raised dilemmas about the role of conscience-historical guilt or instinct in immigration and its management, about the authenticity of data from

France according to Article 1 of the 2007 French Constitution, and about the politicization of literary works and its socio-cultural impact. Our final thought is that Raspail himself contributed to the politicization of his work.

Keywords: conscience, France, immigration, racism, politicization, self-fulfilling prophecy

Bevezetés

2019-ben és 2022-ben is kiadták Magyarországon Jean Raspail elsőként 1973-ban (majd '78-ban, '85-ben és 2011-ben) Franciaországban megjelent disztópikus regényét, „*A szentek taborát / Szentek taborát*” (eredeti nyelven: „*Le Camp des Saints*”-t), melyet 2022-ben a magyar miniszterelnök, Orbán Viktor ajánlott olvasásra tusványosi beszédében. Nem ez volt az első eset, hogy egy ország vezetőjére vagy gondolkodójára hatást gyakorolt Raspail műve. Korábban már Ronald Reagan negyvenedik amerikai elnököt (1981–89) is „lenyűgözte”, és Samuel P. Huntington¹, amerikai politológus és William F. Buckley, amerikai konzervatív gondolkodó munkájára is befolyással volt (Leimeszter 2022). De „sokan voltak, az élet minden területéről – meggyőzőek, gyakran befolyásosak, néha magas pozíciókban”, akik írtak Raspail-nak a regénye kapcsán, köztük hazája neves politikusai, üzletemberei és tudósai, például François Mitterrand, a Francia Köztársaság elnöke (1981–95); Jean-Louis Debré, francia belügyminiszter (1995–97), a Nemzetgyűlés (2002–7) és az Alkotmánytanács elnöke (2007–16); Lionel Jospin, a Francia Köztársaság miniszterelnöke (1997–2002); Louis Mermaz, a Francia Nemzetgyűlés elnöke (1981–6); Robert Badinter, francia igazságügyi miniszter (1981–6); Jean-Pierre Chevènement, kutatás- és iparügyi (1981–3), nemzeti oktatásügyi (1984–6), védelmi (1988–91) és belügyminiszter (1997–2000); Jacques

¹ Huntington a Harvard Egyetem professzora. Leghíresebb munkája *A civilizációk összecsapása és a világrénd alakulása* című kötet, melyben utalást tett Raspail munkájára (lásd például a 2018-as magyar nyelvű kiadást).

Toubon, kulturális (1993–95) és igazságügyi miniszter (1995–97); Max Gallo, a francia kormány szóvivője (1983–84); Alfred Sauvy, a Collège de France professzora (1959–69), a Nemzeti Demográfiai Intézet (a mai Ined) első igazgatója (1945–62); Denis Olivennes, a FNAC könyvesboltházólat korábbi elnöke, az Europe 1 tévéadó vezérigazgatója; François Pinault, milliárdos üzletember; valamint a teljesség igénye nélkül Raymond Barre, Maurice, Schumann, Alain Poher, Louise Weiss, André Malraux, Pierre Gaxotte, Thierry Maulnier, Jean Anouilh, Maurice Druon, Jean-Louis Curtis, Michel Déon, Jacques Laurent, Jean Dutourd (Raspail 2011: 17-24).

A regény fogadtatása persze nem volt egyöntetűen pozitív, sőt. Voltak, akik már az első hazai vagy külföldi megjelenésekkor *fajgyűlölőnek*² nevezték Raspail-t és/vagy a regényét³ – például 1975-ben, az amerikai első kiadás apropóján Paul Gray, a Times magazin szemleírója, vagy Richard R. Lingeman, a New York Times kritikusa (Leimeiszter 2022) –, de idővel, 2011-ben már maga Raspail is belátta, hogy a „manapság uralkodó túlérzékenység” szinte ellehetetleníti a mű befogadását, s hogy regénye valóban „tartalmaz konszenzuálisan kifogásolható kijelentéseket” (21. o.). Ez a vád részben a regény cselekményéből és fejtegetéseiből fakad, abból az elképzelésből, hogy mi lenne, ha egyszerre egymillió szegényember indulna útnak egy idegen kultúrából, Indiából egyenesen a „tejjel-mézzel folyó Kánaán” földjére (72. o.), Európába, pontosabban Franciaországba hajóval a jólét reményében és egyben történelmi dühtől, elégedetlenségtől és kétségbeeséstől vezérelve? Így tehát Raspail leírja a bevándorlók mozgatórugóit és az útnak indulás lehetséges kiváltó okait; valamint a fogadóország társadalmának eszmejárását és befolyásoló tényezőit a francia őshonos átlagembertől, a már bevándoroltakon, a bűnözőkön, a katonákon, a politikusokon át egészen a média képviselőiig. De megjeleníti a fejlett partnerországok és a hajóút során

érintett tranzitországok reakcióit, gondolatmenetét és mindezek jelentőségét a végkifejletben. Abban, hogy végül Franciaország, de a nyugati kultúra többi jeles állama is elesik, önfeladást vagy – durvább szóval – „öngyilkosságot” követ el (8. o.), amikor minden elővigyázatosság és következetesség nélkül tömegeket enged be a területére egy idegen kultúrából. Hiszen ez utóbbiak célja a történetben nem a beolvadás, hanem a túlélés, a megmaradás és a hatalomátvitel, sokszor bosszúval párosulva. Ennek megfelelően egy ilyen jellegű és mértékű bevándorlás teljes mértékben átalakítja az európai társadalmakat és az Egyesült Államokat úgy, hogy rájuk sem lehet ismerni. Vagyis eltűnik belőlük mindaz, amiért olyan vonzóak voltak célszágként. A kiváltó okokat sorra véve Raspail végig latolgatja: „Talán ez is lehet egy magyarázat?” (72. o.).

Mindazonáltal, a szerző regényében nem szépíti a korábban gyarmatosító Franciaország és más nyugati államok szerepét a kialakult helyzetben, nem menteti őket, sőt, kíméletlen kritikával és őszinte bírálattal illeti fiktív hazája gyáva és haszontalan politikusait, aljas médiamanipulátorait, de még az oly könnyen megvezethető, rövidlátó közép rétegét is. Mindeközben a színes bőrű egyéneket-tömegeket hol csodálattal áhítva és szépséggel (például „legtöbbjük gyönyörű csecsemő volt” 70. o., „gyönyörű, sötét bőrű istennő” 82. o., „egy lelkes fiatalember gyönyörű feje” 102. o. stb.), hol groteszk módon ábrázolja (például a „ganajevő”-nek és a „szörnyotem”-nek nevezett indiai szereplői). Regényében ír civilizációkról⁴ (keresztény, bársony- és Gangesz-civilizációról: 19., 39. o. – az előszóban; 102., 137., 154., 155., 394. – a regényben), fajokról („faj” – 138., 140., 152., 154. o., „emberi faj” – 53. o., „faji probléma” – 74. o., „egységes faj” – 105. o., „fehér faj” – 145., 156. o. stb., „faji diktatúra” – 187. o.), és szembenéz a fajgyűlölet kérdésével is (104., 174., 420. o.)⁵. Raspail kötetéért – a fajgyűlöleti vád

² A Marriam-Webster Szótár (é. n.) értelmében fajgyűlölet 1) az a meggyőződés, hogy a faj az emberi tulajdonságok és képességek alapvető meghatározója, és hogy a faji különbségek egy adott faj eredendő felsőbbrendűségét eredményezik; olyan viselkedés vagy attitűdök, amelyek tükrözik és elősegítik ezt a meggyőződést: faji megkülönböztetés vagy előítélet; 2) egy faji csoport rendszerszintű elnyomása egy másik társadalmi, gazdasági és politikai előnyére; olyan politikai vagy társadalmi rendszer, amely rasszizmusra épül, és annak elveit hivatott végrehajtani.

³ Erről hazai vélemények például: pro: Pető (2022), kontra: Leimeiszter (2022).

⁴ Jeffrey Hart, a Princeton Egyetem professzora, neves amerikai újságíró és publicista szerint „Raspail nem fajról, hanem civilizációról ír...” (Raspail 2011: 16).

⁵ A lista nem kimerítő. A szerző beállítottságának és kötet fajgyűlölet-tartalmának vizsgálatához egyfelől a szerző bevándorlással kapcsolatos személyes meggyőződése (melyekből szemelvényeket a szemlében biztosítunk, de szintén nem kimerítően) és a kötet alapos és értő többszöri elolvasása, másfelől a fajgyűlölet eldöntéséhez szükséges eszköztár ismerete és ítéletektől mentes, tudományos használata szükséges, beleértve az adott kor elfogadott (pl. szóhasználati vagy viselkedési) normáit.

mellett – szakmai elismeréseket is kapott, köztük a T. S. Eliot-díjat, melyet 1997-ben Chicagóban vett át. Mégsem e díjnak köszönheti kötete népszerűségét, hanem annak, hogy bár korában képtelennek tűnt, évekkel később a nem keresztény civilizációk útrakelési hajlandósága valóban rendkívül megnőtt Európába, kiváltképp Franciaországba, s ezáltal sokan látnokként vagy történészként⁶ tekintenek Raspail-ra⁷.

Ezt pedig, a *Szentek tábora* egyes kulcselemeinek a valóságban történő megvalósulását vagy bekövetkeztét itthon többen nem egyszerűen beteljesülő, hanem önbeteljesítő jóslatnak tartják⁸. Ezt az izgalmas (vagy meggondolatlan) felvetést célja a jelen szemlének megvizsgálni, azaz azt, hogy *mennyiben lehet Raspail regényét beteljesülő vagy önbeteljesítő jóslatnak tekinteni a franciaországi bevándorlás alakulásának tekintetében?* Ehhez először a beteljesülő és önbeteljesítő jóslat közti különbséget tisztázzuk, hogy felírjuk ezek mechanizmusát és a vizsgálatukhoz szükséges elemeket és módszereket. A kötetben végzett tartalomlemezés és a másodlagos kvantitatív adatokat feldolgozó leíró statisztika – főként a megírt, szemben a valós franciaországi bevándorlási trendekről – útján adunk választ a kérdésre. Szemlénkét a legfontosabb következtetésekkel zárjuk.

A beteljesülő és az önbeteljesítő jóslat közti különbségek

A jóslat és jóvendőmondás közti határvonal ma összemosódik. Eredetileg jóslatot a jós vagy javas adott, miképp megmondta egy embernek, hogy hogyan éljen – mai kifejezéssel élve: életvezetési tanácsot adott –; jóvendőmondással pedig a jóvendőmondó foglalkozott, amikor a jóvendőre,

⁶ Jean Cau, Raspail barátja, szintén szerző: „Még lehet, Jean Raspail nem próféta vagy látomásos regényíró, hanem jövőnk kérelmelhetetlen történésze.” (Meritens, 2011)

⁷ Ahogyan a legújabb magyar kiadás ajánlója írja: „a válság mechanizmusát, lefolyását – egyáltalán: bekövetkeztét – modellezte le tökéletesen, közel fél évszázaddal azelőtt, hogy mindez ténylegesen megtörtént volna. [...] tökéletes pontossággal mutatja be azt, hogy Európa miként ássa meg a maga sírját akkor, amikor a harmadik világ flottái kéretlenül sétálnak be ajtaján.” (Raspail 2022)

⁸ Erre explicit utalást lásd például a kötet borítóján, ajánlójában vagy Gazdagnál (2022), Holecznél (2022).

a jövőben bekövetkező eseményekre vonatkozó kijelentéseket tett (Müller 2015). Napjainkban azonban egy beteljesülő jóslat nem feltétlenül egy megfogadott jótanácsot jelent, hanem akár egy jövőre tett kijelentés idővel megvalósulását. Ebben a koncepcióban szerepel egy jós vagy jóvendőmondó; az, akinek vagy akiról/amiről meggyőződése vagy tudása alapján kijelentéseket tesz; maga a jóslat vagy jóvendölés; és annak lineáris úton a beteljesülése, mely nem zárja ki a jóslat bekövetkezése érdekében tett pozitív (támogató) érzelmek és gondolatok által vezérelt cselekvéseket.

Ezzel szemben az önbeteljesítő jóslat egy speciális jelenség, mely kiinduló pontja egy helyzet hamis vagy téves megítélése – vagyis a jóvendölés alapja valami, amiről rosszul gondoljuk, hogy befog következni. S e bekövetkezés oly annyira nem lenne kedvező, hogy menekülnénk előle, szabadulnánk tőle. A kiváltott érzelmek és gondolatok azonban olyan viselkedéseket és cselekvéseket szülnek, melyek – akaratlanul is – pont, hogy a jóslat bekövetkezéséhez vezetnek. Így bár a helyzet kezdeti megítélése téves volt, a beteljesülés annak ellenkezőjéről biztosítja a prófétát (Merton 1948)⁹. Erre számos példát tudunk hozni az irodalomból, például Szophoklész Oedipus királyát vagy Shakespeare Macbeth-jét; de a gazdasági életből is, hiszen ha a banksödtől való – akár alaptalan – félelmükben az emberek kiveszik a pénzüket a bankból, az valóban becsődöl.¹⁰ Ebben a koncepcióban¹¹ szerepel egy jós; egy jóslat; az, akiről vagy amiről szól; negatív (ellenző) érzelmek és gondolatok, melyek a viselkedést közvetítik; számos, a beteljesülés elkerülését célzó cselekedet; beteljesülés.

⁹ Amikor Merton – a Thomas theoremre, azaz elméletre alapozva – 1948-ban megfogalmazta az akadémiai élet számára az önbeteljesítő jóslat mibenlétét, az már nagyban áthatotta a tudományos és hétköznapi vélekedés szintjeit. Sokan bírálták is e fogalmat nem kellő körülhatároltságáért és hiányos módszertanáért (lásd például Miller 1961; Hensel 1982). Ennek ellenére gyökeret eresztett az akadémiai életben, és ma valamennyi tudományág említi. Ez, mondjuk, a legutóbbi kritikák egyike is egyben, hiszen számos kutatás pusztán csak megemlíti egyszer szövegében az önbeteljesítő jóslatot, azaz sokszor indokolatlanul rásüti valamire (erről bővebben lásd: Almadi 2022).

¹⁰ Utalás Merton (1948) leghíresebb példájára az önbeteljesítő jóslatról, a Last National Bankra (Utolsó Nemzeti Bank).

¹¹ Az önbeteljesítő jóslat e működési mechanizmusáról (és egyben egyik speciális fajtájáról, a Pygmalion-hatásról) lásd: Almadi (2019).

A beteljesülő és az önbeteljesítő jóslat tehát nem ugyanaz, más a működési mechanizmusuk és azok kulcselemei (1. táblázat). A beteljesülő jóslat vizsgálatánál meg kell néznünk, hogy Jean Raspail regénye, az abban megfogalmazott végkifejlet – a tömeges (ellenőrizetlen) bevándorlás Franciaországba és az ottani társadalomátalakulás – és az odavezető cselekvések sorozata vajon tényleg megjósolta-e a franciaországi bevándorlás alakulását – értsd: vannak-e hasonlóságok vagy azonosságok a kettő közt. Az önbeteljesítő jóslat esetén pedig fel kell tennünk magunknak a kérdést, vajon a *Szentelek tábora* azon feltételezése, miszerint egy napon más civilizációk megindulnak Franciaország déli partjai felé, téves feltételezés volt-e a szerző részéről; és amennyiben igen, vajon volt-e ennek a feltételezésnek (vagy regénynek) akkora ereje, hogy elkerülő cselekvésre ösztönözze egy ország társadalmát (vagy annak kulcsszereplőit), mely cselekvés a feltételezés bekövetkeztét okozta.

előttem felismerte a számokban az »elkerülhetetlen« kirobbanását.” Vagyis a szerző feltételezése vagy az az ihletettséggel, mely műve megírására sarkallta, a tudományban már számokkal alátámasztott tény volt: a demográfusok tisztában voltak vele, hogy a bevándorlás nagymértékben nőni fog Franciaországba, mely a társadalom átalakulásához vezet. Az pedig már a *Szentelek tábora* 1973-as, kezdeti eladási példányszámaiból (15-20 ezer darab, 16. o.) sejtethető, hogy nem robbantotta ki a francia társadalmat komfortzónájából. Igaz – ahogyan a bevezetőben is írtuk –, ez nem maradt mindig így. Az eladások először váratlanul Nizzában kezdtek el növekedni, így 1975-re elérték a 40 ezres példányszámot. Ezt követően évente kb. 5 ezer darab kelt el a regényből Franciaországban (Blumenthal 2017). A 2011-es újrakiadást követő hónapban azonban a francia irodalom első számú bestsellere (sikerkönyve) lett a *Szentelek tábora* az Fnac.com (Archive 2011a) és az Amazon.fr (Archive 2011b) internetes értékesítési oldalakon – vélhetően az új előszó, a Big Other miatt –, így csak

1. táblázat

A beteljesülő és az önbeteljesítő jóslat elemeinek azonosítása Raspail regénye alapján (Saját munka 2024)

	Beteljesülő jóslat	Önbeteljesítő jóslat
<i>Jós vagy jövendömondó</i>	Jean Raspail	
<i>Jósolt, akiről/amiről</i>	Franciaország társadalmáról	
<i>Jóslat (téves?)</i>	Regény végkifejlete: tömeges (ellenőrizetlen) bevándorlás Franciaországba és társadalomátalakulás	
<i>Érzelmek, gondolatok (negatív?)</i>	Francia társadalom – pl. politikusok, média képviselői, átlagemberek – pozitív érzelmei (támogatás)	Francia társadalom – pl. politikusok, média képviselői, átlagemberek – negatív érzelmei (ellenzés)
<i>Viselkedés, cselekvések (el-lentétes irányúak?)</i>	Befogadást támogató cselekvések	Befogadást ellenző cselekvések
<i>Beteljesülés</i>	Franciaországi bevándorlási trendek (leíró statisztika)	

E dilemma tehát nem egyszerű: csakúgy mint Merton jóslatában, a bekövetkezés elvileg azt igazolja, hogy helytálló volt a feltételezés. Csakhogy erre a kérdésre maga Raspail adja a választ 2011-es előszavában (17. o.): „Alfred Sauvy [...], aki már jóval

2011 februárja és áprilisa közt 20 ezer példány kelt el belőle (Dupuis 2011). Ám ezek a példányszámok, akármilyen lenyűgözőnek is hangozzanak, csekélynek mondhatók egy hatvanmillió ország mozgósításához. Ekképpen az önbeteljesítő jóslat lehetősége

kizárható, s így a beteljesülő jóslat további vizsgálatához szükséges tartalomelemzéssel haladunk tovább.

Tartalomelemzés a Szentek táborában

Szereplők – a jóslat résztvevői a regényben

A 2. táblázat megmutatja, hogy a regény szereplői – a jóslat résztvevői – mely országokban fordultak elő, illetve ha több helyütt, akkor milyen sorrendben találhatók a vonatkozó jeleneteik. Látható, hogy a franciaországi szál lett a legrészletesebben kibontva, megtalálhatók benne politikusok, átlag (öshonos) franciák, már bevándoroltak vagy azok leszármazottjai, bűnözők, katonák és a média képviselői, azaz rádiós műsorvezetők, újságírók és -szerkesztők – tehát az elképzelt francia társadalom jellegzetes vagy kulcsszereplői. Az

indiai szálon szintén kidolgozott egy-egy szereplő jellege (indiaiaké és franciáké egyaránt), egyfajta archetípusként bemutatva, hogy az ő lehetséges motivációikat is illusztrálja a szerző. A táblázat ezentúl felfedi, hogy mely szereplő támogatja (+) vagy ellenzi (-) a bevándorlók befogadását országába. Látható, hogy a szereplők többsége támogatja, és csak egy marék ellenáll van Franciaországban, illetve egy Dél-Afrikában, akik nem. A Francia Köztársaság elnökénél nem egyértelmű, hogy melyik oldalon áll, hiszen hivatalosan – az egyébként befogadáspárti állami apparátus részeként – kezdetben támogatóan lép fel, de annak háta mögött keresi a megoldást a bevándorlók feltartóztatására. A New York-i szereplőknél hasonló a helyzet, hiszen titkon ellenzik a nagymértékű bevándorlást és a társadalom átalakulását, de hivatalbéli cselekedeteikkel nagyban hozzájárulnak ahhoz.

2. táblázat

Szereplők a jelenetek földrajzi eloszlása és a bevándorlás támogatása (+) vagy ellenzése (-) szerint (Saját munka, 2024)

Egyesült Államok	New York polgármestere (+/-); Norman Haller doktor (+/-)
Franciaország	Agnellu atya (+); Albert Durfort, az Est-Radio műsorvezetője (+); Clément Dio (Ben Souad), újságíró (+); Boris Vilsberg, az RTZ rádió műsorvezetője (+); Calguès úr (-); Constantin Dragasès ezredes (-); Crillon, sofőr (-); De Poudis fregattkapitány (2.) (-); Dom Pinet, pap (+); Dom Melchior de Groix főapát (+); Dom Vincent Laréole apát (+); Élise, a félszemű kádi felesége (+); Félszemű kádi (+); Franciaország köztársasági elnöke (+/-); Hamadura úr, Indiából származó francia (-); Iris Nan-Chan, írónő (+); Jean Orelle, a francia kormány szóvivője (+); Jean Perret államtitkár (-); Josiane, átlagos francia állampolgár (+); Jules Machefer, a La Pensée nationale szerkesztője (-); Luc Notaras kapitány (2.) (-); Marcel, átlagos francia állampolgár (+); Panamá Ranger, rendbontó (+); Pap-kukás (+); Paul testvér (+); Pierre Chassal, apát (+); Romégas, inas (-); Rosemonde Réal, az RTZ rádió műsorvezetője (+); Sollacaro úr, a Péché d'argent bordélyház tulajdonosa (-); Stéphane-Patrice Poupas, saint-tropez-i fodrászművész (+); Uras hercege (2.) (-); Szörnytotem (3.) (+)
India	Ballan, ateista filozófus (+); Ganajevő (+); Gangesz apostoli prépostja (+); Himmans konzul (-); Renegát író (+); szikh őr (-); Szörnytotem (1.) (+)
Úti jelenetek	De Poudis fregattkapitány (-); dél-afrikai tengernagy (-); Léo Béon, francia híresség, komédiás, műsorvezető (2.) (+); Luc Notaras kapitány (1.) (-); Uras hercege (1.) (-); Szörnytotem (2.) (+)

Az érzelmektől a cselekvésekig

A „Gangesz-civilizáció” (Raspail 2011: 154) távoli lakosai nem élnek olyan kényelemben, mint a franciák, s tudatában vannak nyomoruk történelmi okainak is. Sőt, többnyire úgy gondolják, hogy pusztán a Nyugat miatt élnek akkora szegénységben. Közben alamizsnáért koldulnak a konzulátusok előtt és a nyomorban cseperedő gyermekeik örökbefogadásáért. A Nyugat ad alamizsnát a kéregetőknek és anyagi támogatást az országnak, és rendre fogad be indiai csecsemőket, de nem eleget ahhoz, hogy a nyomor eltűnjön az országból, és ott is ugyanolyan jólét szökellhessen szárba, mint Európában. Amikor azonban eljön az az indiai, akinek elege van ezekből, kimondja mindannyiuk bánatát és haragját, és vallásos szöveggel átítatva arra buzdítja a népet, hogy induljon útnak hajóval a „tejjel-mézzel folyó Kánaán földjére” – amiről az az irreális kép alakult ki az emberekben, hogy tökéletes, és csak arra vár, hogy a rálépők elvegyék, amit szinte magától terem –, akkor az elégedetlenségtől, dühtől és bosszútól hajtott indiaiak mindenüket odaadják a hajós kapitányoknak, hogy az utat megszervezzék. Érzik és tudják: nincs veszteni valójuk. Az út elején még kelemesebb ábrándokat szönek arról, hogy miként fogyasztják majd el a francia gyümölcsfák zamatos termését, de a vízen töltött hosszú idő és az embertelen, zord körülmények elméjükben a véres leszámolás és a teljes hatalomátvétel képeit szülik meg. Amit az érzésüket követően végre is hajtanak: senki és semmi nem érdekli őket, sőt, eltapossák és kifosztják mindazt, ami az útjukba kerül. (Hozzájuk hasonlóan a már bevándoroltakat is a bosszú hajtja, az a történelmi elnyomás, melynek még Franciaország területén is, elvileg egyenjogú állampolgárokként ki vannak téve, és a személyes megvettség érzése, mellyel az őshonos franciák rájuk tekintenek.)

A francia állami apparátusban dolgozók többsége támogatja a bevándorlók befogadását, így ennek megfelelő döntéseket vagy szabályokat hoz. Jellemző rájuk a történelmi büntudat (egymásban és másokban keltése), a felsőbbrendűség érzése és a képmutatás, hisz valójában nem támogatnák egymillió indiai beáramlását az országukba, de (többnyire) álszentségtől és Nobel-békedíjtól vezérelve mégis meghirdetik a befogadást. Úgy érzik, hogy most – a világ szeme előtt – „nagylelkűnek” kell lenniük, ugyanakkor a nagylelkűség következményeit partnerországokra hárítanák: kidolgoznak egy nemzetközi együttműködést a bevándorlók befogadásához, „mely lehetővé tenné, hogy szükség esetén ne kelljen egyedül viselnünk egy olyan nagylelkűség következményeit,

amelytől én személy szerint félek” – szólja el magát a köztársasági elnök (116-7. o.). A kis államtitkár, Jean Perret meri egyedül kimondani az egész állami apparátusban, hogy nem szabad beengedni ennyi embert akármilyen áron. Az elnök ezért rajta keresztül, titkon fedezi az egyetlen ellenálló napilap nyomdai költségeit, kipróbálja a tengerészgyalogságot a bevándorlók feltartóztatására a Kanári-szigeteken – többségük azonban gyávának vagy inkompetensnek mutatkozik, esetleg nem viszi rá a lélek, hogy fegyvertelenek ellen harcoljon, így azok szemrebbetés nélkül veszik el az életét –, végül pedig elcsukló hangon leküldi a katonaságot az államtitkárral az élen Franciaország déli partjaira, hogy az érkező hajók embertömegét feltartóztassák – sikertelenül, hisz soraikból (és valószínűleg az országból) ugyancsak rengeteg gyáva távozik.

A média – egyetlen ellenálló kivétellel, a Jules Machefer-vezette La Pansée nationale napilappal – egyértelműen a befogadást támogatja, sőt mindent megtesz annak érdekében, hogy a közvéleményt is ez irányba terelje. Mindenkinek más a motivációja: van, aki bevándorlók leszármazottja és a bosszú vezérli (Clément Dio), van, akit a felsőbbrendűség és a hírnév éltet, szeret a középpontban lenni, nárcisztikus és hatalommániás.

Az átlagember bár sokszor elégedetlen a társadalmi helyzetével vagy a kormánnyal, valójában „imádja a bársonycivilizációt” (137. o.), a történelmileg kovácsolt egyszerű kényelmét, és csak akkor adja fel, amikor már muszáj – vagy átadja önként vagy elveszik tőle brutálisan. Minél egyszerűbb a bemutatott átlagember, annál ösztönösebben védené magát és az országát, de annál könnyebben is befolyásolható a média által, mely a várakozások teljes ideje alatt gőzerővel „érzékenyíti”. Bevándorlópárti műsorokat szervez, szakértőket kérdez, dalokat közvetít, éljenzi a vele egyetértést, és eltiporja a más véleményeket – példát statuál arra nézve, hogy mi a követendő vélemény és magatartás. Beleköltözik az átlagemberek fejébe és azok lelkiismeretén keresztül a befogadásra kondicionálja őket. Végül már tömegek ünnepelnek és adakoznak az utcákon a bevándorlók befogadásáért. Mámoros az ország, és csak amikor elkezdődik a véres hatalomátvétel, jön rá minden „Marcel” és minden „Josiane”, hogy az ősi őstőneikre kellett volna hallgatniuk. (A bűnözőket, a már bevándoroltakéhoz hasonló bosszú és talán a jellemükbe írt rendbontás kedve hajtja.)

Az ellenállókat (azaz Perret-t, Machefert, Calguès-t, Dragasès-t, Crillont, De Poudis-t, Hamadurát, Notaras-t, Romégas-t és Uras herceget)

a hazájuk iránti hűség, hála, szeretet vezérli. Ők az állami apparátus, a média, az átlag (őshonos) francia, a katonaság, a tengerészet, az arisztokrácia, a szolgáltató és a már bevándorolt tömeg egy-egy kivételei. Nagy cselekedeteket – kegyvesztett, egymástól többnyire elszigetelt és jelentős anyagi vagy bármely muníció nélküli kisebbség lévén – nem tudnak véghez vinni, de azért ketten közülük (Machefer és Uras hercege) megjelentetnek egy cikket a bevándorlók valódi arcáról és viselkedéséről (véltető szándékairól) a São Tomé-i léghídnál. Végül pedig, a Côte d’Azur-i partraszállást követően ez a maréknyi ellenálló szerencsésen találkozik, szövetséget és barátságot köt, elejt néhány bevándorlót, árulót, majd hősi halált hal azért, hogy Franciaország szabad ország maradjon – vagy talán azért, hogy ők még egy szabad Franciaországból távozhassanak emelt fővel, ahogyan a lelkiismeretük diktálja.

Minden út Dél-Franciaországba vezet

A franciaországi történések felgyorsulnak a bevándorló flotta érkezésének hírére (3. táblázat), ezt mutatják a bosszúálló Clément Dio útjának tapasztalatai is, akinek sorsa a 9., utolsó pontban összeforr a bevándorlókéval: egy senki nekik, aki az ő új földjükon áll (sőt, talán pont ő az, aki miatt nyomorban éltek eddig), ezért gondolkodás nélkül megfojtják. Ezután a „befogadó ország” jellegzetes és kulcsfontosságú utcái (mint a párizsi Boulevard Saint Germain), városai (Billancourt, Le Mans Lille, Lyon, Mulhouse, Párizs, Poissy, Sochaux, Vénissieux), templomai (Fontgembar apátság), média- és szórakoztatóközpontjai (RTZ rádióadó, Odeon Music), üzletei (Olo húsboltlátozat, Rádiótechnikai Művek), közlekedési csomópontjai (Deauville-Saint-Gatien oktató-repülőtér) stb. felett átveszik a bevándorlók a hatalmat; de még az átlagemberek otthonaiba is beköltöznek, s ha azoknak szerencsájük van, akkor kapnak egy sarkot vagy szobát saját ingatlanjaikban. Ennek dominóhatásaként az Egyesült Királyságban (majd az Egyesült Államokban) is mozgolódás történik, ahol a már bevándoroltak elfoglalják a pályaudvarokat (Birminghamben, Cardiffban, Liverpoolban, Manchesterben, Sheffieldben), és megalapítják a Non-European Commonwealth Committee-t. Kisvártatva a Nyugat egésze kapitulál, és újabb tömegek és újabb hajók állnak készen arra, hogy a „tejjel-mézszel folyó Kánaán földjére” léphessenek (nemcsak Kalkuttából, hanem most már a harmadik világ valamennyi területéről, például a Fülöp-szigetektől,

Conakryból, Jakartából, Karacsiból, de Zimbabwében is már 4 millióan akarnak útnak indulni).

Évekkel később a dél-franciaországi csatározásról, melyet a maréknyi ellenálló vívott a bevándorlás ellen, és arról, hogy az indiaiak partraszállásakor a „nemzetközi együttműködés” jegyében táviratban arra kérte az Egyesült Királyság, a Dél-afrikai Köztársaság és Ausztrália Franciaországot, hogy „akár ártatlan vér kiontása árán is tanúsítson határozottságot” (286. o.); már csak mint a „büntetendő gyűlölet utolsó mementójá”-ról esik szó az ENSZ által létrehozott hanoi Antirassizmus Múzeumban.

Franciaországi bevándorlási trendek

Természetesen a franciaországi bevándorlási és az indiai kivándorlási trendekről, a francia politikusok, média és átlagember bevándorláshoz fűződő viszonyáról külön kutatás(oka)t lehetne / kellene készíteni,¹² mely azonban egy szemle hatáskörét jelentősen meghaladja. Ekképpen továbbra is a regényre, a hozzáfűzött 2011-es előszóra, statisztikai adatbázisokra és néhány idevágó kutatásra támaszkodunk, hogy csak és kizárólag a kötet és a valóság közti kulcsfontosságokra és -különbségekre összpontosítsunk.

Fontos azt is már az elején megjegyeznünk, hogy mivel a Raspail által választott India nem francia, hanem brit gyarmat volt (1858–1947)¹³, nem onnan érkeznek a legnagyobb mértékben Franciaországba bevándorlók. Mindazonáltal, India népessége¹⁴ az 1970-es évek óta – tehát amikor a könyv keletkezett – majdnem megháromszorozódott: az akkori félmilliárdról közel másfél milliárd főre nőtt napjainkban (Worldometer 2024a).¹⁵ Ezzel India jelenleg a világ nyolcmilliárdos népességének majdnem 18 százalékát – tehát közel egyötödét – adja. Népesedési rátája, mely az 1980-as évek közepén csökkenésnek indult az akkori 2,3 százalékról, 2021 óta ismét emelkedőben van, jelenleg

¹² A franciaországi bevándorlási trendekről, terrorista cselekményekről, közvéleményről és szabályokról bővebben lásd: Almadi (2018). Háttérinformációt Franciaország külgazdasági helyzetéről, intézményrendszeréről és üzleti környezetéről lásd: Endrődi-Kovács – Hegedűs (2018).

¹³ Erről bővebben lásd: Wolpert (2023).

¹⁴ Népesedési vitával és benne a fejlődő országok népességével, köztük Indiával kapcsolatban lásd: Almadi (2023a, 2023b).

¹⁵ A Worldometer az ENSZ adataira támaszkodik, ugyanakkor annak adataival ellentétben más források, például a Világbank, pár millióval többre taksálják az indiai és a francia népességet is.

3. táblázat

A bevándorlók és Clément Dio útja Dél-Franciaországba (Saját munka, 2024)

A bevándorlók hajóútja Indiából Franciaország déli partjaihoz:	Clément Dio autóútja Párizsból Franciaország déli partjaihoz:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kalkuttából indulás. 2. Ausztrália mindenkit elretentően emlékeztet bevándorlási törvényére (Immigration Act-jére). 3. A flotta áthalad a Palk-szoroson, ahol az Associated Press újságírója megőrökíti fényképezőgéppel a bevándorlókat. 4. Szokotránál egy egyiptomi torpedónaszád figyelmeztető lövést ad le a flottára, hogy más irányba terelje a haladását. 5. A flotta ezután Fokváros felé veszi az irányt, ahol a dél-afrikaiaktól kapott segélyszállítmányt a bevándorlók a vízbe hajítják. 6. A São Tomé-i léghídnál nagy csinnadrattával üdvözlí a Római Bizottság által szervezett jótekonysági arany szív tábora a bevándorlókat, akik azonban nem kérnek a szívélyes fogadtatásból, sem a segítségnyújtásból. 7. Kanári-szigetek / Dakar kikötője, ahol a 322-es kíséző torpedónaszád (a francia köztársasági elnök megbízatásából) kísérletet tesz egy hajó feletti uralom átvételére, miközben saját legénységének alkalmasságát is próbára teszi. 8. A flotta Spanyolország mellett elhalad. 9. A flotta 99 hajójával megérkezik a Côte d'Azur-re. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mâconnál látja, hogy tiltakozók állják útját a francia katonaságnak. Dragasés ezredes végül átgázol rajtuk. 2. A villefranchi fizetőkapunál megjelennek a Rhodia vegyipari művek proletár ellenállói és Panamá Ranger. A kapun a következő felirat olvasható: „Proletárok, katonák, a Gangesz népe, együtt az elnyomás ellen”. 3. A lyoni körgyűrűben Grenoble felé veszi az irányt. Grenoble-ban látja, hogy ég a központi börtön. 4. Berrême-ben megtankol, ahol a benzinkutas elmondja neki, hogy ő az utolsó, akit kiszolgál, mert veszélyes lett „errefelé”. A kutyája is állítólag megbolondult az érkezőktől. 5. Diónak meg kell állnia a Faye-hágónál, hogy a tengerészgyalogság rohomegysége a déli partok felé vonulhasson, ahol Nizza és Saint Tropez között „kilencvenkilenc hajó orra fúródott a partokba és a sziklák közé” (281. o.). 6. Ennek következtében Montélimarban létrehozzák az első „vegyes faji összetételű proletárközösséget” (282. o.). 7. Romansban pedig egy diákok, munkások és katonák alkotta tanács szállja meg az alprefektúrát. 8. Dio autóját a grenoble-i börtönből kiszabadult rabok megállítják Saint Vallier-ben a Préjoly szállodánál. Behívják őt és feleségét, Iris Nan Chant szórakozni, inni, táncolni. Kisvártatva bezárják Diót a harmadik emeleti mosdóba, míg feleségét a rabok egymás után megerősöskölik. Amikor végeznek vele, a felesége öngyilkos lesz. 9. Dio ezt követően lemegy a tengerpartra, ahol a hajókból kiáradó embertömegekkel találkozik. A szörnyetemet cipelő ganajevő felemeli, ráordít (elítéli) és megfojtja.

0,92 százalék. Népsűrűsége 481 fő per km², az átlagéletkor 28 év. A Raspail által megjelenített Kalkuttában jelenleg 4,6 millió fő él, ezzel a negyedik legnépesebb város az országban. India a legnépesebb ország a világon – bár szoros a verseny Kínával –, és a legtöbb kivándorlóval is rendelkezik: majdnem évi fél millióval – nem számítva a háborús övezetnek számító Ukrajnát és Szíriát (Worldometer 2024b).

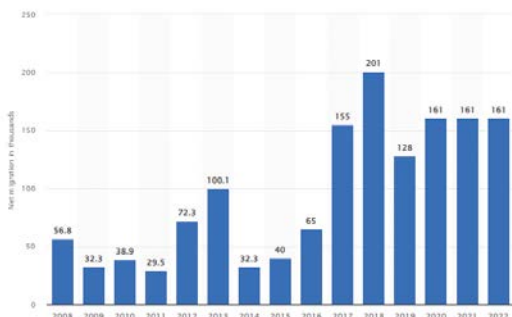
Ezzel szemben Franciaország népessége jelenleg kb. 65 millió fő – a regény keletkezésekor nagyjából 50 millió fő volt –, népesedési rátája – az akkori 96 százalékról – 19 százalékra csökkent – mely tehát

jelentősen alulmúlja az indiait, annak egyötöde –, népsűrűsége az indiai egynegyede, 118 fő per km²; az átlagéletkor 42 év (Worldometer 2024c). A területére érkezők száma évente változó, de a 2015-ös migrációs válság óta kiemelkedően magas, 2022-ben 161 ezer fő volt a Statista szerint (1. ábra). Ennél azonban nagyobb számokat mutat a francia Nemzeti Statisztikai és Gazdaságtudományi Intézet kutatása, mely 2019-ben 182 ezer (szemben 128 ezerrel), 2018-ban pedig 222 ezer (szemben a 201 ezerrel) főre becsülte a bevándorlókat (Insee 2023), és már 2004-2012 között is átlagosan 200 ezer új érkezővel számolt (Brutel 2014). A bevándorlók az 1960-as

évekig többnyire Európából jöttek, de ez a trend a gyarmatok felszabadításával jelentősen megváltozott, így ma a legtöbbször Afrikából indul útnak, akik az összes eddig bevándoroltak nagyjából felét teszik ki (4. táblázat). Az Insee által nemrég közzétett adatok szerint (in Ined 2023) 6,5 millió bevándorló érkezett 2020-ig Franciaországba, mely a francia lakosság 10 százalékát jelenti.

1. ábra

Nettó migráció Franciaországban 2008 és 2022 között, ezer főben (Statista 2024)

4. táblázat

Bevándorlók származási ország szerint 2020-ban (Insee 2023 in Ined 2023)

Születési ország	Európai Franciaország	Tengerentúli Franciaország
Portugália	601 323	601 762
Olaszország	285 878	286 395
Spanyolország	244 142	244 774
Európai Unió más országai	612 233	615 106
Európa más országai	481 957	482 942
Algéria	852 833	853 466
Marokkó	802 055	802 806
Tunézia	302 144	302 379
Afrika más országai	1 071 039	1 090 577
Törökország	243 982	244 034
Más országok	1 006 258	1 119 456
Összesen	6 503 843	6 643 698

Ezek az információk azonban csak az újonnan érkezőkre vonatkoznak, azokra nem, akik már

Franciaországban születtek bevándorlók leszármazottjaiként. Ez utóbbiról egyáltalán nincs és nem is készülhet adat az országban. Ennek oka, hogy a népesség faji, etnikai és vallási összetétele történelmi okokból – például a gyarmati múlt, a zsidók ellen elkövetett bűntettek stb. miatt és mert a faj („la race”) szónak francia nyelven alapvetően negatív felhangja van – érzékeny téma Franciaországban (France24 2017), ezért a 2007-es alkotmány 1. cikkelye tiltja (1) a személyek faji vagy etnikai származására közvetlenül vagy közvetve utaló személyes jellegű adatok kezelését; (2) a faji vagy vallási változók bevezetését az adminisztratív nyilvántartásokba (Insee 2016). Vagyis – ahogyan frappánsan mondják – a francia alkotmány „színvak”-ságot fogadott (France24 2017). Noha ezt a diszkrimináció leküzdéséért tette, sokan vitatják, hogy pont ettől lesz a francia társadalmi berendezkedés olyan diszkriminatív, hogy nem lehet tudni, kik – feltehetően a bevándorlók – vannak diszkriminatív helyzetben, mondjuk a lakhatás, az oktatás, az egészségügy vagy a rendőri túlkapások terén. Tehát míg mindenki – a bevándorlást támogatók és ellenzők – számára igen fontos adat lenne az etnikai összetétel, addig csak megtippelni lehet – például a nevek alapján, de az sem teljesen mérvadó –, s így a különböző kutatások is azonosan kezelik az őshonos franciákat a bevándoroltakkal és leszármazottjaikkal.

Az említett cikkely azonban következménye a „francia nép” mai meghatározásának, mely a fajgyűlölet és a megkülönböztetés ellen küzd. Így míg korábban Charles De Gaulle, francia tábornok, majd köztársasági elnök (1890-1970) úgy vélte, hogy „nagyszerű”, hogy vannak sárga, fekete és barna franciák, mert az azt bizonyítja, hogy „Franciaország minden faj számára nyitott. De csak azzal a kikötéssel, hogy megmaradnak egy csekély létszámú kisebbségnek. Máskülönben Franciaország már nem lenne többé Franciaország. Azért mi mégiscsak és mindenekelőtt a fehér fajhoz tartozó, görög és latin kultúrájú, és keresztény vallású európai nép vagyunk...” (in Peyrefitt 1994); addig az ő elnökségét olyan vezetők és általuk iktatott törvények követték, mint az 1972. júliusi fajgyűlölet beszéd és viselkedés elleni, Georges Pompidou elnöksége és Pierre Messmer miniszterelnöksége alatt hozott Pleventörvény (mely értelmében a Szentek tábora ezt követően kiadatlan volna), az 1990-es Gayssot-, a 2001-es Lellouche-, a 2004-es Perben-törvény, mely szintén a megkülönböztetésmentességet és az egyenlőséget tűzte ki célul Jacques Chirac,

párizsi polgármester (1977–95), francia miniszterelnök (1974–6, 1986–8), francia köztársasági elnök (1995–2007) támogatásával (Raspail 2011: 23–4). Ezek a törvények tehát kibővítik a francia nép de gaulle-i meghatározását¹⁶, így ma a következőkkel találkozhatunk: „Franciaország nem egy nép, nem egy nyelv, egy terület vagy egy vallás, hanem népek konglomerátuma, amelyek együtt akarnak élni. Nincs tősgyökeres francia, csak a fajkeveredés Franciaországa létezik” (Eric Besson, bevándorlásért, majd iparügyért felelős miniszter, 2010); „Amikor városházaink Marianne-ja egy fiatal, bevándorlók gyermekeként született francia nő gyönyörű arcát ölti majd magára, azon a napon egy lépést teszünk előre a Köztársaság értékeinek életre keltésében (Laurent Fabius, korábbi pénzügyminiszter, majd miniszterelnök, 2003); „Nálam otthon vannak» (Mitterrand), egy olyan »Európában, amelynek gyökerei éppúgy muzulmán, mint keresztény eredetűek» (Chirac). (31. o.); „a »tősgyökeres francia« kifejezés semmilyen jelentéssel nem bír... Mi mindannyian kevert fajúak voltunk...” (Le Figaro: „Nincs tősgyökeres francia ember” című cikke, 28. o.).

Egyes kutatók szerint azonban még így is erős idegengyűlölet (xenofóbia) és negatív hozzáállás van a bevándorlással szemben Franciaországban, melynek számos oka lehet – közte pszichológiai, szocializációs, politikai és környezeti, történelmi-kulturális, egyénekre vetített szociológiai vagy etnikai, valamint gazdasági (Dennison – Talò 2017; Fetzer 2000; Haddad – Balz 2006; Hatton 2015). A közvélemény-kutatásokból az derült ki, hogy az országban megkérdezettek tapasztalatai szerint „a bevándorló közösség egyes részei nem tették meg a szükséges erőfeszítéseket az integráció érdekében, így nem tudtak beilleszkedni a francia társadalomba”, valamint hogy az iszlám „nem volt összeegyeztethető a francia társadalom értékeivel”, ezért a francia önazonosságot fenyegette (Almadi 2018: 17). A felmérések alapján, az a társadalomban „gyökerező idegengyűlöletnek ellentmond, hogy bár a Charlie Hebdo elleni terrortámadást követően a válaszadók többsége szerint Franciaország háborúban állt, mégis szívesen

fogadták a politikai menekülteket”. Emellett azonban a válaszadók többsége tartott attól, hogy „a magukat menekülteknak vallók között terroristák is érkehetnek, így a határok lezárását sürgették”. „Vagyis a terrorcselekmények jelentik a bevándorlás ellenzésének a legfőbb okait, de ahhoz az olyan gazdasági szempontok is társulhatnak, mint a munkanélküliség vagy a bevándorlók által követelt juttatások és igénybe vett közszolgáltatások.” Mindazonáltal e 2018-as tanulmány óta jelentősen csökkent a negatív hozzáállás és az idegengyűlölet az országban, hiszen egyre kevesebben választják az „igen, túl sok bevándorló van az országban” „túlságosan leegyszerűsítő, xenofób kijelentést” a közvélemény-kutatások során: a válaszadók 74 százaléka 1995-ben, 63 százaléka 2005-ben, 45 százaléka 2023-ban (Le Monde 2023). A felméréseket kiértékelők, köztük az idézett média azonban nem veszi figyelembe, hogy a közvélemény-kutatásban megkérdezettek közt vannak francia állampolgársággal rendelkező bevándorlók és leszármazottjaik is – hisz az alkotmány tiltja az azonosításukat és a megkülönböztetésüket –, akik száma jelentősen nőtt a 1990-es évek óta. Vagyis lehetséges, hogy az őshonos franciák hozzáállása nem változott az idő előrehaladtával, pusztán a társadalmi átalakulás miatt az arányuk – a társadalomban és így a felmérésben is – számottevően csökkent.

Következtetések

Mint láthattuk, Raspail jóslata *nem nevezhető önbeteljesítőnek, de szigorúan véve beteljesülőnek sem*, hiszen – eddig – nem érkezett (egyszerre) egymillió fegyvertelen indiai hajóval Franciaország déli partjaihoz,¹⁷ és a francia társadalom többsége – adatok helyett pusztán feltételezve – még őshonos francia. Ez nem véletlen, hisz a *Szentek tábora nem egy tudományos alkotás, hanem egy regény* – ahogyan maga az író is jelzi: „Ez egy allegorikus szöveg” (Raspail 2011: 19). Ekképpen a „huszonnégy óra alatt” lejátsszó történet a „valóságban egy hosszú, éveken

¹⁶ Ezzel kapcsolatban Raspail megjegyzi egy későbbi művében (2004), „Az álkedvesek köztársasága”-ban – magyarul nem jelent meg –, hogy a francia vezetők anélkül döntöttek a francia nép „vegyes fajúságáról”, „soknemzetiségéről”, hogy arról bármikor is „egyeztek volna” a néppel vagy egyáltalán „figyelmeztették volna” erről.

¹⁷ A bevándorlók egy része valóban hajóval érkezik Európa déli partjaihoz, és szándékosan fut zátonyra. Például 2001. február 20-án éjjel „egy azonosítatlan teherhajó – ezernyi kurd emigránsal a fedélzetén” futott zátonyra Boulourisnál, pont ahol a Szentek tábora is játszódik (Raspail 2011: 14–5). A szándékos zátonyra futásról mint az embercsempészek üzleti modelljéről, a hajótörtek mentési és befogadási kötelességéről az Emberi Jogok Európai Bírósága 2012-es döntésének értelmében, lásd: Scalea (2023).

át tartó” folyamat, mely „2045–2050”-re hozza el a jósolt vagy jelzett demográfiai váltást: „Franciaországban és a vele szomszédos országokban, az urbanizált területeken, ahol a népesség kétharmada él, az 55 év alatti lakosság 50 százaléka már nem európai származású lesz. Ezek után ez az arány folyamatosan tovább növekszik majd annak visszahatásaként, hogy a Föld mai, hatmilliárdos népességéhez hozzáadódik további két-három milliárd, főként ázsiai és afrikai, s erre válaszul a mi eredeti Európánk semmi mással nem tud majd visszavágni, mint a csenevész születésszámmal és a »dicsőséges« előregedéssel.” Pár évvel később, 2013-ban egy interjúban (Madouas – Quillon), Raspail hozzátette, hogy ez a váltás akkor is bekövetkezik, ha „valamivel több illegális bevándorlót utasítanak ki az országból, és sikerül kicsivel több idegent integrálni, mint ma”¹⁸

1973-ban Raspail azonban – saját bevallása szerint (Raspail 2011: 39) – még nem látta előre az iszlám bevándorlás erejét Franciaországba. De belefoglalta a történetébe a vallásos hitnek azon erejét, mellyel az iszlám vallásúak is rendelkeznek, s azt, ahogyan az a már bevándoroltakat és az útnak indulókat összekapcsolja: „Buddha, Allah és az egész hindu panteon nevében, s azt litániákba foglalva, milliók millióinak előőrsé száll partra nálunk. Ekkor a muszlim vallású párizsi munkások Mekka felé borulnak le e jó hír hallatán.” Ugyanakkor úgy látta, hogy bár a vallás állandó tényezője az „invázióknak”, de nem az oka, az mindenekelőtt „egzisztenciális”; hogy a bevándorlók „Allah, Buddha stb. akarataiból érkeznek”, de egy jobb élet reményében. És ez, a szakralitás adta vallásos hit, az a „plusz”, ami szerinte hiányzik fiktív története őshonos francia állampolgáraiból. A tartalomlemez alapján Raspail valóban nem ruházta fel ezen szereplőit vallásossággal, ehelyett a szövege arra enged következtetni, hogy a bűntudat és a lelkiismeret az, ami összeköti őket – lásd ötven helyen e két tényezőre való explicit utalást a kötetben, például: 62., 74., 76., 95., 110., 115., 122. o. stb. –, és a feltétel nélküli befogadásra készíti – ez pedig konfliktusban áll az ösztöneikkel. (Kivételt jelentenek a francia bűnözők, mint az őshonos társadalom sajátos, befogadáspárti csoportja. Esetükben a bűntudat kérdése aránytalanul oszlik meg azok közt,

akikben tetteik [például asszonygyalázás] bűntudatot keltenek, és azok [a többség] közt, akikben nem. Ők tehát inkább az ösztöneiknek engednek.) Az elemzés szerint a befogadást ellenzők esetében is jelentkezik a lelkiismeret, csak náluk szorosan összekapcsolódik a védelmi ösztönökkel és a hazaszeretettel. Velük szemben – a regény alapján –, az új bevándorlók és a már bevándoroltak sokaságában nem kelt bűntudatot, hogy az idegen országban rabolnak-fosztogatnak, gyilkolnak, gyárakat és otthonokat vesznek el – ezek megjelenítése ösztönös cselekedetekre utal. Raspail maga a lelkiismerettel kapcsolatban így fogalmaz a mű előszavában (2011: 21): „Ez egy féktelen, haragos, pezsdító könyv, szinte örömteli a maga kétségbeesésében, ugyanakkor vad, sőt, néha brutális és felháborító a járványként szaporodó tiszta lelkiismerettel szemben.”

Ekként szemlélve – *tehetnénk fel sorra a kérdéseket – tényezője-e (vagy tényezője kell-e, hogy legyen) a bevándorlásnak és kezelésének a lelkiismeret-történelmi bűntudat vagy az ösztön? A fogadó ország szempontjából pedig – megakadályozhatják-e egy idegen kultúra bevándorlását azok a népek, melyek ősei korábban más kultúrákat igáztak le? (S fordítva: feljogosíthat-e bárkit az ősök meghódoltatása az elnyomó országba vándorlásra és akár – Raspail történetéből kiindulva – ott a fosztogatásra-rablásra?) Ehhez kapcsolódóan, vannak-e olyan népek, melyek történelméből hiányzik a vándorlás és a területért vívott harc? S ha egy bevándorlás valójában területszerzésnek vagy gyarmatosításnak mondható, fel lehet-e tartóztatni úgy, hogy „katonái” nemcsak férfiak, hanem nők és gyerekek, és nincs náluk fegyver? Meg lehet-e tagadni az így vagy úgy bevándorlóktól azt a jólétet, ami az őshonosoknak megadatik, részint akár a történelmi múltban elkövetett leigázásból adódóan?* A valós franciaországi bevándorlás (és lehetséges kezelése) tekintetében, ha visszagondolunk a 2007-es francia alkotmány 1-es cikkelyére, felmerülhet bennünk a kérdés, hogy vajon *mennyire hitelesek a franciaországi adatok, és mennyire engedik következtetések levonását?* Ha pedig a Szentek tábora megosztó fogadtatására, egyfelől fajgyűlölőnek, másfelől próféciának való titulására gondolunk, megfogalmazódhat bennünk a dilemma, hogy vajon *milyen hatással van a társadalmi-kulturális kohézióra és diskurzusra az egyes irodalmi művek politizáltsága?* Ebbe beletartozik az is, ha a politika (egy-egy szereplő, pártjai stb.) kisa-játít egy művet, de az is, ha a szerző kitekintésével, hozzászólásaival erősíti műve politikai jellegét.

Raspail 2011-es előszavában állítja, hogy a *Szentek tábora* valamennyi hazai és külföldi kiadása „szigorúan megegyezik” az eredeti 1972-es francia

¹⁸ A bevándorlás kezelését célozza a 2023. december 19-én hozott új francia bevándorlási törvény, mely a bevándorlóknak adott juttatások valamelyest korlátozását, az okmányokkal nem rendelkezők „rendszeresítését”, a migránskvóták megállapítását a jövőre nézve, a család egyesítés feltételeinek keményebbé tételét stb. irányozza elő (Le Monde 2023).

kiadással. Nem változtatott rajtuk, és amikor megkérdezték róla, azt mondta, hogy semmin sem változtatna, „Egy jottányit sem.” (2011: 21). Elfelejtette, hogy ez az előszó hiányzott az eredeti kiadásból, így változást jelent ahhoz képest. Tartalmát tekintve – lásd az erre vonatkozó „Raspail 2011” hivatkozást számos alkalommal a jelen szemlében –, szól többek közt a mű keletkezési és fogadtatási körülményeiről, és azokra reflektálva, Raspail politikai beállítottságáról, kitekintéséről, meggyőződéséről is. Raspail tehát ezen előszó révén utólag politikai kontextusba helyezte a művét, azaz politizálta azt. Hogy milyen okból tette, nem tudhatjuk. Ahogyan azt sem, hogy a 2050-es végső francia társadalmi átalakulás után Raspail könyve a feledés homályába vész, vagy mint a rasszizmus elleni küzdelem, a „büntetendő gyűlölet utolsó mementója”-ként lesz számontartva.

Felhasznált irodalom

- Almadi Sejla 2018 A bevándorlással kapcsolatos francia közvélemény 2012 és 2017 közötti alakulása. *Külgügyi és Külgazdasági Intézet Tanulmányok*, 5, 21 p.
- Almadi Sejla 2019 The research method of conceptual frameworks. The case of Pygmalion effect: A leadership style or self-fulfilling prophecy? *Hungarian Educational Research Journal (Herj)* 9(3), 487-510.
- Almadi Sejla 2022 The meta-narrative of self-fulfilling prophecy in the different research areas. *Society and Economy*, 44(2), 251-269.
- Almadi Sejla 2023 Túlnépesedési vita: Malthus népesedési törvényének és máig tartó tudományos hatásának áttekintése. In Benczes István – Szunomár Ágnes szerk. *Változó világ: Ünnepi tanulmánykötet Szentés Tamás akadémikus 90. születésnapja alkalmából*. Budapest: Akadémiai Kiadó (2023), 217-235.
- Almadi Sejla 2023b Kulturális kihalás: A nyugati kulturális forradalom önpusztító mechanizmusa. *Kultúra és Közösség*, 14(2), 75-82. https://www.kulturaeskozossag.hu/pdf/2023/02/11_Almadi_2023_02.pdf
- Archive 2011a *Meilleures-ventes-Roman – Fnac.com*. <https://archive.wikiwix.com/cache/index2.php?url=http%3A%2F%2Flivre.fnac.com%2F1773%2FMeilleures-ventes-Roman%2FRoman-et-Nouvelles#federation=archive.wikiwix.com&tab=url>
- Archive 2011b *Le „Camp des Saints”: le succès inattendu d’un livre raciste de 1973 – Amazon.fr*. <https://archive.wikiwix.com/cache/index2.php?url=http%3A%2F%2Fwww.arretsimages.net%2Fcontenu.php%3Fid%3D3789#federation=archive.wikiwix.com&tab=url>
- Blumenthal, Paul 2017 Le roman français ouvertement raciste qui inspire Steve Bannon, ex-stratège de Donald Trump. *Huffington Post*, augusztus 19.
- Brutel, Chantal 2014 *Recent Immigrants to France – Increasingly European Immigration*. Institut national de la statistique et des études économiques (Insee). November 28. <https://www.insee.fr/en/statistiques/1283872>
- Dennison, James – Talò, Teresa 2017 *Explaining Attitudes to Immigration in France*. European University Institute, május. http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/46245/RSCAS_2017_25.pdf?sequence=1
- Dupuis, Jérôme 2011 Le Camp des Saints, de Jean Raspail, un succès de librairie raciste? *L’express.fr*, Április 6. https://www.lexpress.fr/culture/livre/le-camp-des-saints-de-jean-raspail-un-succes-de-librairie-raciste_980039.html
- Endródi-Kovács Viktória - Hegedűs Krisztina 2018 Franciaország versenytárselmezése. *Külgügyi Szemle*, 17(különszám), 169-190. https://kki.hu/wp-content/uploads/2019/05/KOFOP_online.pdf
- Fetzer, Joel S. 2000 Economic Self-Interest or Cultural Marginality? Anti-Immigration Sentiment and Nativist Political Movements in France, Germany and the USA. *Journal of Ethnic & Migration Studies*, 26(1), 5–23.
- France 24 2017 Population studies: France’s ‘ethnicity’ taboo. január 12. <https://www.france24.com/en/20170112-france-population-statistics-demography-race-ethnicity-religion-racism-discrimination-data>
- Gazdag István 2022 Barbárok a „szentek tábora” ellen: Jean Raspail önbeteljesítő jóslata. *Demokrata*, február 4. <https://demokrata.hu/velemeney/barbarok-a-szentek-tabora-ellen-jean-raspail-onbeteljesito-joslata-481653/>

- Haddad, Yvonne Yazbeck – Balz, Michael J. 2006 The October Riots in France: A Failed Immigration Policy or the Empire Strikes Back? *Wiley Online Library, International Migration*, május 12. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-2435.2006.00362.x/abstract>
- Hatton, Timothy J. 2015 Immigration, Public Opinion and the Recession in Europe. *Economic Policy*, április 18. https://cepr.org/sites/default/files/events/988_HATTON%20-%20Immigration%2C%20Public%20Opinion%20and%20the%20Recession%20in%20Europe.pdf
- Hensel, R. L. 1982 The Boundary of the Self-Fulfilling Prophecy and the Dilemma of Social Prediction. *The British Journal of Sociology*, 33(4): 511–528.
- Holecz Tibor 2022 A fények Franciaországa önként térdre rogyott: gondolatok A szentek tábora című regényről. *Forum Hungaricum*, november 7. <http://forumhungaricum.hu/kulturkincs/a-fenyek-franciaorszaga-onkent-terdre-rogyott-gondolatok-a-szentek-tabora-cimu-regenyrol/>
- Huntington, Samuel P. 2018 *A civilizációk összecsapása és a világtrend alakulása*. Budapest: Európa Könyvkiadó.
- Insee (Institut national de statistics et des études économiques) 2016 *Ethnic-bases statistics*. <https://www.insee.fr/en/information/2388586>
- Insee (Institut national de statistics et des études économiques) 2023 *Migration flows: the number of people entering France was still lower in 2021 than in 2019*. <https://www.insee.fr/en/statistiques/7628889>
- Leimeiszter Barnabás 2022 Nem kímélték a liberálisok az Orbán által idézett sikerkönyv szerzőjét. *Mandiner*, július 22. <https://mandiner.hu/hirek/2022/07/nem-kimeltek-a-liberalisok-az-orban-altal-idezett-sikerkonyv-szerzot>
- Le Monde* 2023 What's in France's controversial immigration law? December 20. https://www.lemonde.fr/en/france/article/2023/12/20/what-s-in-france-s-controversial-immigration-law_6361995_7.html
- Madouas, Fabrice – Quillon, Pauline 2013 Jean Raspail: Notre civilisation est en train de disparaître. *Valeurs actuelles*, október 25. <https://www.valeursactuelles.com/societe/jean-raspail-notre-civilisation-est-en-train-de-disparaitre>
- Merriam-Webster Dictionary é. n. Racism. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/racism>
- Meritens, Patrice De 2011 *Le Figaro*, július 2. In Jean Raspail „Today,” The Camp of the Saints „Could Be Sued for 87 Reasons”. *American Renaissance*. https://www.amren.com/news/2011/02/jean_raspail_to/
- Merton, Robert K. (1948) 2016 The Self-Fulfilling Prophecy. *The Antioch Review, 75th Anniversary, Part I: Firsts, Famous, and Favorites*, 74(3): 504–521.
- Miller, Cecil 1961 The Self-Fulfilling Prophecy: A Reappraisal. *Ethics*, 72(1): 46–51.
- Müller Péter 2015 *Jóskönyv*. Rivaldafény 64 Kft.
- Orbán Viktor 2022 *Tusványos, beszéd*. https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1413866939093048
- Pető, Péter 2022. augusztus 5. Miért kellemetlen olvasmány a Szentek tábora, amiből Orbán a fajkeveredős mondását kölcsönözte? 24.hu. <https://24.hu/belfold/2022/08/05/orban-viktor-tusvanyos-jean-raspail-szentek-tabora/>
- Peyrefitte, Alain 1994 *C'était de Gaulle*. Párizs: Éditions de Fallois – Fayard.
- Raspail, Jean (1973, 1978, 1985) 2011 *Le Camp des Saints*. Párizs: Éditions Robert Laffont.
- Raspail, Jean 2019 *A szentek tábora*. Budapest: Gede Testvérek Kiadó.
- Raspail, Jean 2004 *La République des faux gentils* („Az álkedvesek köztársasága” – magyarul nem jelent meg). Editions du Rocher, Monaco.
- Raspail, Jean (2011) 2022 *Szentek tábora*. Budapest: Alapjogokért Kiadó.
- Scalea, Daniele 2019 *Immigrazione. Le ragioni dei populisti*. Historica Edizioni.
- Statista 2024 *Net migration in France from 2008 to 2022*. <https://www.statista.com/statistics/686137/net-migration-france/>
- Wolpert, Stanley A. 2023 British raj. *Encyclopedia Britannica*, november 14. <https://www.britannica.com/event/British-raj>
- Worldometer 2024a *India Population*. <https://www.worldometers.info/world-population/india-population/>
- Worldometer 2024b *Countries in the world by population (2024)*. <https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>
- Worldometer 2024c *France Population* <https://www.worldometers.info/world-population/france-population/>